N^ro 56.

KURYER LITEWSKI

Za Naywyższym Dozwoleniem

IMPERATORA JMCI CAŁEY ROSSYI.

w WILNIE V. S. 12. LIPCA 1802. ROKU W SOBOTĘ

z Petersburga V. S. 1. Lipca.

IMPERATOR Jmć raczył oświadczyć Naywyższe ukontentowanie za porządek w obozie Generałowi infanteryi Graffowi Tatiszczew, Generał Maiorom: Hołyńskiemu, Mazowskiemu, Łobanowi, iakoteż Officyerom leibgwardyi Preobrażeńskiey, Siemionowskiey, Izmaylowskiey, i regimentu leibgrenadyerów; żołnierzom po rublu dać kazał. Kommendantami naznaczeni: Nowhorodzkiego regimentu muszkietyerów Półkownik Budberg; Szlisselburgskiego Półkownik Rachmanow; Rewelskiego garnizonowego Półkownik Saksberg. Kamczatskiego garnizonu Maior Switin dla choroby uwalnia się od służby z rangą Podpółkownika, mundurem, i umieszczeniem w inwalidach. Zmarły 11. strzelców półku Maior Frendring wymazuie się z rang listy. Szefowi regimentu dragonii Pskowskiego Generał Maiorowi Korfowi oświadczone ukontentowanie za utrzymanie onego w porządku. 28. osobom dawniey na wygnanie lub robotę skazanym, J. J. M. przywrócić kazał swobodę, i do służby wniść; którzy żechcą [illegible]

z Wiednia 11. Lipca.

Wielki iest nacisk ludu po wszystkich mieyscach od Dyrekcyi wskazanych, do lotteryi klassyczney, gdzie stawka przyimuie się 12. graycarowkami, i inną monetą zdawkową, którą wojenne potrzeby u nas rozmnożyły; tym sposobem rząd umyślił onę z cyrkulacyi wyprowadzić. — Rozesłane iest po całym kraiu powszechne ostrzeżenie, ażeby chorym lub zdrowym dzieciom, matki, mamki, i piastunki, dla uspokoienia lub sprawienia snu maku, iako szkodliwego nie dawały, pod odpowiedzią. — Rząd i Magistrat miasta Gratz w Styryi osładzaiąc los żołnierzy podczas niezwyczayney teraz drogości, niektórym grunta rozdał do uprawy; innym pieniężne wsparcie ofiarował. — Jest wiadomość, że dywizya woysk Passwana Oglou, podobno upędzaiąc się za zbiegłemi Wołochami, wpadłszy w granicę Siedmiogrodzką, dopuściła się rabunku, kassy pozabierała; niektórych obywatelów skrzywdzono. Ponieważ regiment Splény sam nie mógł oprzeć się naieźdnikom, inne sprowadzono; i większą baczność mieć zalecono — Stany w Presburgu Seymuiące, na dopełnienie Węgierskich regimentów dawać postanowiły corocznie podczas pokoiu 6. tysięcy, w czasie woiennym 10. tysięcy rekrutów.

z Ratisbony 2. Lipca.

Nie mamy ieszcze urzędowego doniesienia o umowie d. 4. Czerwca w Paryżu podpisaney względem indemnizacyi; ieśli prywatnym wierzyć trzeba, następuiące bydź maią: Król Pruski otrzyma Hildesheim, Paderborn, część Munsteru, (którego część drugą dostanie się Batawom) Eichsfeld, Erfurth, Quedlinburg, Herford, Essen, Goslar, Nordhausen, Muhlhausen. Dom Orange dostoyność Elektorską, Fulda, Corvey, które późniey zamieni z Elektorem Bawarskim na Xięstwo Berg; Dortmund, i wiele duchownych dóbr w Szwabii; Bawarya: Bamberg, Wurtzburg, Eichstadt, Auszpurg, prócz stolicy, Kempten, Freisingen, Passau; wiele duchownych dzierżaw w Szwabii; Hesse Cassel, Elektorską dostoyność, Fritzlar, Amoeneburg. Hesse Darmstadt: Xięstwo Westfalskie, część Biskupstwa Worms, część Moguncklego. Xiążę Wurtembergski; dostoyność Elektorską, Hochberg, Zuiefalten, Ellwangen, kilka miast wolnych w Szwabii; Margrabia Badeński: dzierżawy Strasburgskie, Spiry, Constancyą, Palatynat, Hanau Lichtenberg, dostoyność Elektorską. Elektor Moguncki sam ieden z duchownych Xiążąt w Rzeszy zostanie, zatzyma część pozostałą dawnych dzierżaw, i Biskupstwo Ratisbońskie; Arcy Xiążę Antoni będzie Koadiutorem iego. Wielki Mistrz Krzyżacki zasiądzie między Elektorami. Miasto Ratisbona zostanie wolnem; tu odprawować się powinny zawsze Seymy Rzeskie; przytem, Hamburg, Lubeck, Bremen, Frankfort, Auszpurg, Norimberga, Wetzlar. Austrya ieżeli bywszemu Toskanii Xiążęciu odda Wenecyą, wezmie w Niemczech Saltzburg, Passau, Berchtolsgaden, Trident, i Brixen.

z Londynu 2. Lipca.

Połkownik [illegible] powietrzną z Fizykiem Garnerin, i za mieysce 50. gineów ofiarował; lecz nakoniec słuchaiąc rady przyiacioł ustąpił one Kapitanowi Sowden za 200. gineów; przyimuiąc na siebie połowę zysku i straty. Strata wyniosła 2. tys. FS. Pisze Kapitan że podróż miał wesołą, lecz zpuszczanie się ku ziemi przykre i niebespieczeństwa pełne dla natężonego wiatru i bliskości morza pod Colchester; balon zupełnie poszarpany; podróżni wiele kontuzyi dostali. — Pisma nasze twierdzą, że Generał Murzyński Moyse dla tego iedynie zginął, iż miał powszechną miłość i szacunek w narodzie. Porównywaiąc iego łagodność i talenta z surowemi postępkami Generała Toussaint, wołał głośno lud czarny, że młodzieniec bez porównania doskonaley roskazywać umie. Wkradła się zazdrość do serca starego wodza; intrygą zapalił woynę domową, zwyciężył i uwięził krewnego Moyse; i nie zmrużonem okiem patrzał na śmierć okropną; tak w domowych zamieszaniach bywać zwykło; zemsta i ambicya na litość, przyiaźń, pokrewieństwo, i ludzkość zapomina.

Generał Leclerc uspokoiwszy osadę S. Domingo, wydał do mieszkańców odezwę. Czas przyszedł, iego są słowa, żeby zakwitnął u nas porządek na mieyscu zamieszania, które skutkiem było nieuchronnym buntu i woyny. Postępowanie armii zwycięzkiey w głąb kraiu, opatrywanie iey potrzeb, nie dozwoliły podziędzień Wodzowi myślić o urządzeniu wyspy waszey. Nie mogłem nic stanowić o kraiu nieznaiomym, o narodzie lat 10. rewolucyami niszczonym. Zasadą praw wszystkich tey osady będzie wolność i równość wszystkich mieszkańców, bez różnicy kolorów. Mieć będziecie administracyą sprawiedliwości, administracyą wewnętrzną, do którey należy obrona i bespieczeństwo domowe; skarbową, rolniczą, handlową; administracyą nakoniec dóbr narodowych. Wasz w tém iest interes, ażeby prawa handel i rolnictwo zachowały w opiece swoiey; przetoż nic nie postano-

wię, nie zasięgnąwszy rady mężów oświeconych i cnotliwych, którzy w osadzie żyli. Roskazałem Generałom kommenderuiącym dywizyami, wybrać z każdego Departamentu 7. Obywatelów, między właścicielami i kupcami, bez różnicy koloru; ci do miasta Cap przybędą, i roztrząsną proiekta moie. Nie myślę im dawać władzy prawodawczey; znam iak rzecz byłaby niebespieczną. Wybrani mężowie światli i cnotliwi przełożą swoie uwagi, a współziomkom obiaśnią myśl rządową. Sami zaś niech ten wybior i powołanié maią za naywyższy wzgląd i szacunek dla siebie; niech pomyślą: że bez ich rad i wsparcia mógłbym napisać ustawy szkodliwe dobru osady; wszystkie nieszczęścia z nich wynikaiące, spadną na nich. Z tego względu, żaden rozumiem ociągać się nie zechce; opuściwszy domowe zatrudnienia, pospieszy służyć Oyczyźnie.,,

Zółta gorączka w Jamaice panuie; umarł z tey choroby między wielo Admirał Totty; ciało iego na okręcie liniowym Saturnus do Plymouth przywieziono. — Król Jmć z familią wyiechał do Weymouth; w całym kraiu zatrudniaią się teraz obywatele wyborem Reprezentantów nowych.

Od granic Włoskich 26. Czerwca.

Nowy Król Sardyński Wiktor Amedeuſz przybył do naſzey stolicy z Neapolu z małżonką, Arcy Xiężniczką Austryacką, i córką. Wysiedli w pałacu Bolognetti, gdzie poprzednik Karol Emmanuel obrał niedawno mieſzkanie. Po krótkim spoczynku byli z wizytą u Oyca S. który przyiął Monarchów z naywyżſzą dystynkcyą. Wiktor Emmanuel zaiął pałac Colonna; obydwa Królowie znaydowali się na procesyi Bożego Ciała. — Ociec S. wydał edykt, nakazuiąc ażeby dobra w rewolucyi nazwane narodowemi, nie mieſzkaiąc przywrócone były duchownym, ſzpitalom, i pobożnym funduſzom. — [illegible], jak przystało reprezentuiącemu osobę Monarchy, któremu winien koronę Ludwik I. D. 24. Senat Florencki nie wykonał przysięgi; obrządek odłożono na czas późnieyſzy; ponieważ Król zachorował. W Powiecie degli Presidi zkaſsowano cechy piekarskie, i wiele innych mianowicie bawiących się przedawaniem żywności; chce rząd ażeby ludzie ubodzy i przemyślni do zarobku nie mieli przeſzkody

Listy z Madrytu donoſzą, iż ostatnia dywizya flotty Hiſzpańskiey, dotąd w Brest pozostała, z 5. okrętów i fregaty złożona, do Cadix powróciła. Tu uzbroić kazano 4. okręta liniowe; do Indyi zachodniey maią płynąć, albo jak inni rozumieią do Neapolu, dla zprowadzenia familii Królewskiey na ziazd walny w Barcellonie. Z portu Carhagena 7. statków zbroynych wysyłaią na morze Hiſzpani przeciw Algerczykom brzegi naieżdżaiącym. — Zgromadzenie prawodawcze RPtey Włoskiey d. 24. pierwſze posiedzenie odprawiło przy odgłosie armat; obrady są taiemne; mogą jednak znaydować się na nich obywatele do Collegiów Elektoralnych wchodzący, za pozwoleniem wnętrznego Ministra. — Z Neapolu wkrótce 2. tysiące kraiowego żołnierza wynidzie do Malty na garnizon; Anglicy niewiadomo kiedy opuſzczą twierdze. — Chodzi po ręku w Mediolanie breve Kardynała Caprara do Kapłanów, którzy się ożenili podczas rewolucyi, wydane; zaleca wſzystkim opuſzczać żony, a po rozgrzeſzeniu powracać do sprawowania posługi duchowney. Takowe przepisy są przeciwne rozkazom niedawno wydanym we Francyi od Ministra policyi Fouché do Prefektów Departamentowych, gdzie zaleca pilnie postrzegać; ażeby Duchowni do jakieykolwiek strony należący, od drugich nie wymagali żadney retraktacyi; jako duchowi prawa kraiowego przeciwney. Konkordat pokóy przywrócił Kościołowi; nie przystoi go wzruſzać. Dosć czynią duchowni, gdy obiecuią uznawać Biskupów od Konsula nominowanych, i bydź posłuſznemi prawu, które obywatelom wolność zaręczyło.

W Neapolu na przyięcie Króla spodziewanego z Palermu czynią się koſztowne przygotowania. Stoią bramy tryumfalne po całey drodze od Portici do murów stołecznych; nakazane illuminacye powſzechne, gotowe faierwerki. — Generał Administrator Piemontu Jourdan pisał do Ministra Chaptal donoſząc w jakim stanie znalazł Departamenta Tanaro i Marengo. Pochwaliwſzy czułość Prefektów, nie zapomniał wyliczyć przeſzkod, jakie im się zdarzaią w wykonaniu roskazów rządowych. Wypłacenie długu publicznego, i połączenie w jeden wielu Klaſztorów bardzo zaleca, jako pomocne dobru powſzechnemu. Mianowicie jednak obstaie za intereſsem wierzycielów skarbowych; dług ten święty; przedaż dóbr narodowych zgasić wſzystkie może. — Do Genui przybył Poseł Francuzki Salicetti. Cattaneo Dożą obrany, wymówił się od przyięcia urzędu tego słabością zdrowia.

z Paryża 2. Lipca.

Ministrowie nasi zatrudniaią się teraz ukończeniem indemnizacyi Rzeskich; gońce ztąd nieustannie idą do Wiednia, Berlina, i innych Dworów; czytamy wiele proiektów; naypodobnieyſzy do prawdy zgadza się z tym, który ogłoſzono w Ratisbonie; przydaiemy do niego ſzczeguły niektóre. Król Jmć Pruski na lewym brzegu Renu Francuzom odstąpił kraie 172. tysiące duſz ludności maiące; w Niemczech bierze duſz 600. tyś. i million 400. tyś. reichstalarów dochodu. Gasną Elektoraty, Trewirski i Coloński; Koadjutor Mogunckiego Dahlberg zlewa prawo swoie na Arcy Xiążęcia Antoniego. Elektor Moguncki obeymie dzierżawy Bambergskie i Wurtzburgskie na lewym brzegu Menu; Xiążę Wurtemberski miasta: Weil, Reutlingen, Eslingen, Heilbron, Hall, Canburg, ettc. Już [illegible] na obięcie kraiów postąpionych. Bawarski Elektor kazał swego żołnierza wyprowadzić z Palatynatu, który przeydzie pod panowanie Badeńskie; w drugiey stronię Generał jego Deux Ponts zgromadza dywizyą na zaięcie Ulm, Lindau, Bambergi, Wurtzburgu, Eichstad.

Pierwſzy Konsul pochwaliwſzy postępek Prefekta Departamentu Montblanc, Savoye, zalecił Generał Administratorowi Piemontskiemu Jourdan, ażeby z dochodów Turyńskich corocznie wypłacał 39. tyś. liwrów na utrzymanie klaſztoru na górze Cenis i S. Bernarda pustelniczego; winni tę opatrzność Zakonnicy swoiey ludzkości, z jaką zawſze podróżnych przyimowali; mianowicie zaś gdy armia Francuzka r. 1800. pod sprawą Konsula do Włoch wkraczała. — W Arras kupiec Carrette, podczas rewolucyi kupił dóm Graffa Brand Emigranta; później w nim znalazł utaionych 80. tyś. liwrów. Teraz nie tylko summę pomienioną, ale też dóm cały darował właścicielowi; postępek wyżſzy nad wſzelkie pochwały. — Sławni doskonałością w nauce starożytney bracia Piranesi, otrzymali od pierwſzego Konsula darem budynki dawniey należące do Collegium Nawarry, gdzie założyć maią Akademią kunſztów; tu w 7. klaſsach 300 uczniów doskonalić się będzie w ſztuce drukarskiey, ſztychowaniu ettc. koſztem publicznym.

Generałowi Ney Inspektorowi kawaleryi Buonaparte darował koſztowną ſzablę Egiptską; ten Officyer jest z liczby owych, którzy się naybardziey wsławili na woynie. — Wierzyć nam każą, iż wkrótce woysko Francuzkie zgromadzi się nad Renem dla przyprowadzenia do skutku Rzeskich indemnizacyi.

z Hagi 6. Lipca.

D. 25. Czerwca w Paryżu podpisana jest umowa, którey mocą wolna odtąd będzie żegluga Francuzkim okrętom na morzu czarném.

— Słychać iż między innemi Xiąże Meklemburg Schwerin otrzyma dostoyność Elektorską. — D. 23. Maja General Beurnonville z Margrabią Lucchesini zawarli umowę względem indemnizacyi Domu Orange. Fulda, Corvey, Weingarten, Dortmund, Ysny, Büchhorn jemu są zapewnione. — Maią tu za rzecz pewną, że korpus emigrantów Batawskich w liczbie 4500. ludzi póydzie w służbę bywszego Stadhudera. Wysadzony w Ostendzie za dozwoleniem Konsula Buonaparte, Ren przeydzie w Colonii; między tym ludem jest 500. Belgów, Austryackich zbiegów. — Mówić u nas nie przestaią o 4. mill: złot: Hol: które Stadhuderowi zapłacić mamy, jakoteż o pensyi 150. tyś. na lat 10. dla syna jego; chociaż osobna w Amiens umowa Batawów zdaie się uwalniać od obowiązku nadgrody. — Nie można przewidzieć, co się stanie u nas z Kompaniami handlowemi. Kupcy miast znacznieyszych we Francyi w prosbach swoich do Konsula dowodzą że Kompania Wschodnio Indyiska u Anglików dawnoby upadła, gdyby niezmiernych dochodów nie miała z obszernych osad, którym panuie. Toż samo twierdzić możemy o kompaniach Batawskich Wschodnio i Zachodnio Indyiskiey. Z tych względów podobno wypadnie, że jak u Francuzów tak u nas po zniesieniu monopoliów, handel wolny będzie każdemu.

Regencya na czas inny odłożyła wykonanie proiektu, który radzi dobywać kopalnie odkryte w przygórku dobrey nadziei i Indy i Wschodniey. — Długo oczekiwany Arcy Biskup Mechliński Roquelaure przybył do Bruxelles, przyięty wspaniale; toż samo rozumieć się ma o innych Pasterzach; wszyscy staraią się zachować bezstronność od Konsula zaleconą w wybieraniu Plebanów z liczby przysięgłego i nieprzysięgłego Duchowieństwa, przez co wszystkim się dogodzi, a umysły z koiarzą się naylepiey. — W Texel całe woysko do przygorka dobrey nadziei przeznaczone, po odprawionych manewrach, siadło na okręta. Admirał Decker i Gubernator osady Jansen d. 15. wychodzą pod żagle.

z Stockholmu 29. Czerwca.

Król Jmć z Królową przedsięwziąwszy dokończyć zwiedzanie Prowincyi wszystkich Państwa swoiego, dawnym i chwalebnym zwyczaiem Przodków, przybyli do Finlandyi. Oglądał Monarcha naprzód stolicę Abo, zkąd udał się do Parola, gdzie pod sprawą Generała en chef Klingsporr obozowały woyska dla manewrów; podzielone na 3. dywizye; ogułem znaydowało się: 3 batterye artylleryi, regiment dragonii, 13. batalionów piechoty, 3. strzelców, kommenderowali Generałowie: Ehrenroth, Aminoff; pierwszy z nich orderem zaszczycony. Na przywitanie Monarchy przybył posłuiący w Petersburgu General Steding.

z Berne 28. Czerwca.

Między Posłem Francuzkim a Deputowanemi kraiu Valais zaszła umowa, Konkordatem nazwana; treść kładnlemy. Powiat Valais będzie wolny, niepodległy, od Szwaycarów oddzielny, pod protekcyą RPtey Francuzkiey, Szwaycarskiey, Włoskiey. Francya oświadcza, że gwarancya od niey zaręczona Szwaycarom na traktacie Lunewilskim, rozciąga się do kraiu Valais, jako w ten czas należącego do Szwaycarów. Francuzkie woyska wiecznie mieć będą wolne przeyście przez kray Valais drogą góry Simplon. Francya takie uczyni rozrządzenie, aby przechod woyska, żywność, kwatery mieszkańcom uciążliwe nie były. Kray Valais swoim nakładem utrzymywać powinien drogę od Gingoux do Brig; ta zaś która się robi przez górę Simplon, dokończona będzie kosztem RPtey Francuzkiey i Włoskiey; one powinny nadgrodzić obywatelom, których grunta na ten koniec zaięte zostały.

RPta Valais obowiązuie się utrzymywać sama bezpieczeństwo na drogach, ażeby podróżni i transporta żadnemu przypadkowi nie uległy. Taż RPta obowiązuie się nie robić dróg innych któreby ułatwiały kommunikacyą z kraiami ościennemi; nie porozumiawszy się pierwey z rządem Francuzkim. Francuzi i Włosi w kraiu Valais brać nie maią cła żadnego, pod pozorem odzyskania kosztów na robotę drogi łożonych. Z swoiey strony RPta Valais przyrzeka nie brać żadnych ceł bez dołożenia się Francyi. Wszystkie 3. RPte, każda u siebie utrzymywać maią poczty, i cokolwiek służy do wygody podróżnych przez kray Valais jadących. Mieszkania pustelnicze na górach Simplon i S. Bernarda, jako i drogi do nich prowadzące, będą utrzymane w porządku; kray Valais ma prawo dawać regimenta swoie na żołd obcy. Posyłać nie będzie Posłów za granicę ani przyimować od kogo, wyiąwszy Francyą, Włochy, Szwaycary. Posłowie Francuzcy dać powinni protekcyą mieszkańcom kraiu tego, gdziekolwiek potrzeba każe i prośba zaydzie.

Nowi Senatorowie zaczynaią do Berne przybywać; jutro tu wszyscy się zgromadzą.

z Moguncyi 4. Lipca.

Wykonywaiąc pilnie roskazy Konsula, któremi są zgaszone klasztory, kongregacye etc. w 4. Departamentach od Niemiec nad Renem do Francyi przyłączonych, Urzędnicy wszędzie dnia jednego i jedney godziny zapieczętowali archiva, sprzęty i wszelką własność duchowną. Xiąże de Richelieu General Lieutenant woysk Rossyiskich przeiechał niedawno z Paryża do Wiednia. Według rachunku dokładnego Król Jmć Pruski Francuzom ustąpił na lewym brzegu Renu kray obszerny na mil kwadratowych 84, gdzie ludność wynosi dusz 172. tyś. dochod 896. tyś reichstalerów, bierze w Rzeszy kraiu mil 482, ludu 599. tyś dochodu mill: 421. tyś. reichstall, to jest Hildesheim mil 54. gdzie miast 8, wsi 238 Paderborn mil 54, miast 23. wsi 137 Munsteru część granicząca z Cliwią i Mark. Eichsfeld w Turingii mil 40, 4. miasta, wsi 162. Erfurth mil 16, wsi 73 Miasto Goslar w Saxonii; Malhausen i Nordhausen.

Dokończenie mowy K. S. Portalis.

Żadney więc przeszkody słuszney nie było do przywrócenia religii, która długo panuiącą u nas była, którą dziś wyznaie część większa Francuzów; którey protekcyą i pilny dozor nakazywały polityczne względy; bez niey zaś nie podobna było zgasić zamieszania wewnętrzne, i porządek ustalić. Ale iakim sposobem urządzić obrządek Katolicki, którego wyznawcy przez nayokrutnieyszą niezgodę i odszczepieństwo rozszarpani byli? Uznaliśmy wprawdzie naywyższą w rzeczach duchownych władzę Biskupa Rzymskiego; utrzymaliśmy nieodmienność stosunków, iakie karność Kościelna postanowiła między Głową Kościoła i innemi Pasterzami. Trzeba ieszcze było wynaleść srodki do wykonania służące. A tu iak pogodzić, proszę, tylu Biskupów, z których każdy prawym iedynie bydź się rozumiał; tylu Plebanów. z których każdy następcę lub poprzednika swoiego miał za nic? Te trudności urodziły się z praw przez władzę cywilną dla duchowieństwa przepisanych. Gdyby tylko były Teologiczne trudności, rozwiązałaby one teologia; lecz tu własny był interes narodowy, naywyższa powaga narodowych prawodawców.

Trzeba zatém było szukać zrzódła złego, i zniewolić do rezygnacyi wszystkich ogułem, wszelkiego nazwania Biskupów i Pasterzów. To żeby dokazać, cudu trzeba było; cud stał się. Mądrość rządu, szczęśliwe iego powodzenia w domu i na woynie, ufność narodu w nim powszechna, wymusiła pożądaną rezygnacyą, z zadumieniem Europy całey; głosu Oyczyzny usłuchało duchowieństwo. Tu iuż wszystko staie się podobne do wykonania; którey gwałt i przy-

mus nigdy nie wymógł, ofiarę uczyniły dobrowolnie: patryotyzm, sumnienie, wolność! Cóż przecie narod Francuzki dał za nią? Tym którzy stali się godnemi wyboru nowego, dał prawo czynienia dobrze ludziom w sprawowaniu cnotliwém świętego powołania. A ieżeli wyższe względy Konsula skłoniły do zmnieyszenia liczby duchowieństwa, przez co nie mógł użyć do posługi zbawienney talentami i cnotą zaleconych Pasterzów; nie zapomni tego nigdy zapewnie, kto z nich przyłożył się naychętniey do uspokoienia narodu.

Na początku rewolucyi odięto Katolickiemu duchowieństwu rozległe i bogate dzierżawy. Maiątek i summy funduszowe nie należą nigdy do Papieża, anitéż do Biskupów; nie potrzebowaliśmy więc aby Dwor Rzymski potwierdzał własność w dobrach przedtém duchownych od kogożkolwiek nabytą. Sludzy tey religii, która ludzi naucza i sposobi iedynie do przyszłego żywota, mieszać się nie powinni do rzeczy doczesnych i znikomych. Jednak rzecz pożyteczna była, żeby głowa Kościoła, chociaż praw na świecie ogłaszać nie może; Ociec S. słodko przemówił do ludu, i zaspokoił sumnienia boiaźliwsze, których głos prawa narodowego nie mógł uciszyć. Z tego względu w Konkordacie dołożony warunek, iż Pius 7. nabywców dóbr dawniey Kościelnych nazywa prawemi i nieodmiennemi onych właścicielami.

Na tych szczegułach przełożeniu rzecz naszą kończąc nie mogę ominąć co się napisało na wstępie do Konkordatu, że religia Katolicka iest religią trzech Konsulów i większey Francuzów połowy. W tych słowach zawieraią się dwie prawdy nie zaprzeczone. Religia Katolicka dziś iest rzeczywiście religią osob rząd składaiących, nie religią rządową; religią większey części obywatelów, nie religią narodową; tych rzeczy mieszać nie trzeba i nigdy pomieszane nie były. Przywracaiąc obrządek Katolicki nie nadaiemy onemu bynaymniey cechy polityczney; któraby się nie zgodziła z nowém u nas prawodastwem.

Reszta później.

Opuszczone i w ruinę podane, przez Obywateli, w śrzodku miasta Wilna i po przedmieściach Possesye, zmuszaią Magistrat Wileń: , do wydania przez ninieyszą publikacyą ostrzeżenie: że gdy Prawem Konst: 1764. Ru postanowionym jest; aby Possesye w mieście Wilnie będące, ruinie podane, za nieprzystąpieniem przez Aktorów, do należney onych reparacyi, przez miasto plus offerenti były sprzedawane; dla tego Magistrat, w exekucyą tego tego prawa, ogulnie wszystkich maiących w tym mieście i na przedmieściach Pałace, Kamienice, Domy drewniane i Place; a przez opieszałość ruinie i spustoszeniu pozostawione; aby naydaley do upłynienia roku, od daty ninieyszey publikacyi, starali się poruynowane zreparować, a puste place należycie zabudować; ostrzega. W przeciwnym zaś zdarzeniu, Magistrat ogłasza, iż wszelkie Possesye zruynowane, i Place puste; zaięte i przez publiczną licytacyą, w skutek prawa Konst: 1764: Ru sprzedane będą. 1802. Julii 2. dnia.

Magistrat Wileński, tak dla powszechney Obywateli wygody, jakoteż należnego porządku, za wolą Litewskiego Guberńskiego Rządu, w Roku przeszłym udeterminowawszy sporządzić księgę Possessyonalną miasta Wilna; z opisaniem należytym na każdą Possesyą służących praw, i Dokumentów; i do tego dzieła, naznaczywszy Urzędników, Burmistrza Macieia Pawłowskiego, i Radcą Marcina Brzoziewskiego; gdy od onych odebrał wiadomość, że większa część Obywateli, dotąd Praw służących na Possessye, dla zapisania do księgi Possessyonalney, nieokazali; i nie znieśli; przez co czyni się zamitrężenie, w rychłym ukończeniu takowey księgi, Magistrat zatym przez ninieyszą publikacyą ostatecznie ponawia, poprzednicze zalecenia z tym, aby każdy Obywatel naydaley w przeciągu dwóch Miesięcy, od daty ninieyszey, do wzmienionych Urzędników, Burmistrza Pawłowskiego, i Radcy Brzoziewskiego zkomportował i okazał Prawa, na Possessyą swą służące dla zapisania onych w księgę possessyonalną, które natychmiast po zapisaniu do księgi każdy nazad odbierze: ostrzegaiąc zarazem, iż po upłynieniu takowego czasu, do tych, którzy nie zkomportuią praw dla zapisania, za pośrzednictwem Policyi pόydzie exekucya, jako do nieposłusznych nakazom Zwierzchności, i dla tego każdy, który wniosł i wniesie prawa do przeyrzenia, wziąć powinien świadectwo od Urzędników, iż Prawa były prezentowane i w księgę zapisane zostały. 1802. Julii 2. dnia.

Kredytorowie i Pretensorowie z Dóbr zeszłego Aloizego Sulistrowskiego Pisarza Litt: szukaiący satysfakcyi, obwieszczaią się; iż Sąd Exdywizorski w dobrach Szemettowszczyźnie w Powiecie Zawileyskim sytuowanych evystuiący; ostateczny swóy wyrok w całey Sprawie ze wszystkiemi Kredytorami i Pretensorami, oraz z Debitorami zeszłego Aloizego Sulistrowskiego Pisarza Litt: pod decyzyą oddanemi w dniu 27. Julii, teraznieyszego 1802. Roku ogłaszać i czytać będzie. Na który termin, ażeby wszyscy Kredytorowie; iako z natury Konkursowey, do zaprzysiężenia swoich pretensyów obowiązani sami osobiście, nieletnich zaś Pretensorow Opiekunowie, lub Plenipotenci obecnie stawili się; i wypadaiące dla siebie wydziały odebrali, Sąd Exdywizorski ostrzega i uwiadamia. Pisan w Szemettowszczyźnie d. 29. Junii 1802. Roku.

W teraznieyszym miesiącu Lipcu zaczyna się prenumerata Gazet zagranicznych i kraiowych na ostatnie dwa Kwartały teraznieyszego roku; ktoby chciał które z nich utrzymywać, wcześnie udać się raczy do Pocztamtu Litewskiego w Wilnie. Kuryer Litewski wydaie się regularnie we Srzodę i Sobotę po godzinie 3ciey z południa. Abbonować trzeba z pocztą na półrocze; na mieyscu kwartalnie; z pocztą kosztuie na dwa kwartały złłch 80. Zagranicznych Gazet regestr dawniey był ogłoszony.

Dokończenie Reskryptu J. IMPERATORSKIEY MOSCI.

Potrzecie: Zwierzchność pograniczney straży przesyłać ma Rządowi Gubernialnemu miesięczne wiadomości o wydanych świadectwach, a to pod obawą za opieszałość nie ochybney odpowiedzi. *Poczwarte*: Z takowemi świadectwami przychodnie życzący zapisać się w mieszczaństwo, kupiectwo, lub służbę, melduią się do Magistratów, lub Guberskiego Rządu; które w zapisaniu ich do obieraiącego się stanu postępuią podług exystuiących na to ustaw; pod naypilnieyszą przytém bacznością zarządzaiącego Gubernią, aby żadney w tym przewłoki lub mitręgi nie dopuszczano się.

Reszta w następuiącym Numerze.